

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/786/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2213209700
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Renáta Gavalcová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2213209700.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobkyne: R. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. E., U. H. č. XXXX/XX, zastúpená advokátom dr.jur. Ferenczom Mazácsom, AK so sídlom Alžbetínske námestie č. 328/4, Dunajská Streda, proti žalovanému: Ing. M. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom U.. XXX/XX, O., zastúpený advokátom JUDr. Miroslavom Pekárom, AK so sídlom Krížna č. 52, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 04. apríla 2014, č.k. 5C/170/2013-167, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti a v závislom výroku o náhrade trov konania **r u š í a v e c m u v z r u š e n o m r o z s a h u v r a c i a n a d ě a š i e k o n a n i e .**

o d ō v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni titulom nemajetkovej ujmy sumu 32.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, keď vo zvyšku návrh zamietol a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni trovy konania v sume 990,05 eur k rukám jej advokáta do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 11, § 13 Občianskeho zákonníka, § 125, § 135 Občianskeho súdneho poriadku, § 93 O.s.p., § 137, § 142, § 151 O.s.p., § 10 ods. 8 Zák. č. 655/2004 Z.z., § 149 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, keď vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vychádzajúc z listinných dôkazov, ako bolo rozhodnutie súdu, ktorým bol uznaný žalovaný vinným z trestného činu ublíženia na zdraví, z nedbanlivosti spôsobenej smrťou poškodeného, porušením dôležitej povinnosti uloženej mu zákonom, keď neprispôsobil rýchlosť motorového vozidla povahe vozovky, zo znaleckého posudku o priebehu dopravnej nehody, ako aj z lekárskeho posudku, vykonanej pitve poškodeného, ten skonštatoval jednoznačný záver, že poškodenia, ktoré vznikli no orgánoch blízke osoby žalobkyne sa udiali výlučne v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej výlučne žalovaným. S poukazom na § 11 Občianskeho zákonníka súd mal za to, že žalovaný týmto svojim správaním výrazným spôsobom zasiahol do súkromia žalobkyne, keď ako vodič osobného motorového vozidla v rýchlosti najmenej 130 kilometrov za hodinu nezvládol riadenie motorového vozidla na mokrej vozovke, keď dostal šmyk a narazil do stromu, ktorým nárazom spôsobil smrť syna žalobkyne, a bol uznaný vinným zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví a zo spôsobenia smrti z nedbanlivosti, lebo porušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona. Žalovaným nespochybnil tvrdenie žalobkyne, že mala so svojim synom veľmi dobre vyvinuté sociálne - citové väzby ako matka, ktorej smrť jej syna bola pre ňu nečakaná, tragická a výrazne zasiahla do jej života a nenávratne pretrhla doterajšie silné citové väzby. Dôkazom toho bola aj skutočnosť, že po rozvoze manželstva v roku 2006 bol syn zverený do osobnej starostlivosti matky, ktorá zabezpečovala vyhovujúce výchovné prostredie pre dieťa, ktoré nebolo spochybnené ani otcom maloletého dieťaťa. V čase smrti syn mal 21 rokov a za celý čas trvania jeho života ho prežil v blízkosti matky, ktorá sa osobne starala o plnoletého syna, ktorý sa pripravoval na budúce povolanie. Z predložených listinných dôkazov o úspechoch dieťaťa žalobkyne svedčia nespočetné diplomy na úseku športu, ktoré dosahoval, či už ako futbalista alebo ako v súťažiach behu a rovnako aj v oblasti kultúry,

keď sa zúčastňoval v prednese poézie. Neoprávnený zásah žalovaného do súkromia žalobkyne bol evidentný a preukázaný, z dôvodov ktorých, súd následne ustálil výšku nemajetkovej ujmy. Súd dospel k záveru, že suma 32 000 euro je sumou primeranou, ktorá len relatívnym spôsobom môže zmierniť dopady tragickej udalosti, ktorá bola dôsledkom nedbanlivostného konania žalovaného, na základe, ktorého prišlo k úmrtiu dieťaťa žalobkyne, ktorá do budúca stratila akúkoľvek motiváciu, radosti zo života a jedinou oporou pre ňu ostal manžel. V dôsledku straty dieťaťa stratila akúkoľvek nádej zažiť tú radosť, ktorú mala zo svojho syna, jeho prívetivosť, jeho pozornosť. Po smrti syna ostalo prázdno, ktoré sa snaží riešiť a nahrádzať prácou. Strata dieťaťa je najväčším utrpením rodiča a osobitne matky, ktorá vnímala dieťa od jeho prvého pohybu pred narodením, až do chvíle keď ho stratila. Skutočnosť, že išlo o úspešné a nadané dieťa ešte väčšmi zasiahla jeho strata žalobkyňu, ktorá už nemohla zdieľať úspechy svojho syna do budúca. Vo zvyšku uplatneného nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy súd žalobu zamietol, ako neodôvodnenú, vychádzajúc zo súdnej praxe pri určovaní náhrady nemajetkovej ujmy pri usmrtení osoby blízkej konaním z nedbanlivosti. Žalobkyňa bola úspešná v tomto konaní v časti uplatneného nároku vo výške priznanej sumy 32.000 euro titulom náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá výška bola závislá od úvahy súdu. Advokát žalobkyne si účtoval odmenu za 9 úkonov právnej pomoci / prevzatie veci dňa 20. 3 2013, spísanie žaloby 15. 5. 2013, písomné vyjadrenie zo dňa 16. 1. 2014, účasť na pojednávaní dňa 21. 1. 2014, predloženie listinných dôkazov 3. 2. 2014, vyjadrenie k výzve súdu zo dňa 18. 2. 2014, účasť na pojednávaní dňa 4. 3. 2014, predloženie listinných dôkazov 4. 3. 2014 a účasť na pojednávaní dňa 4. 4. 2014 /1 úkon právnej pomoci podľa § 10 ods. vyhlášky číslo 655/2004 s s.r.o. o odmenách a náhradách advokátov činí 91,29 euro,/2000€ - 663,88€/ :331,94€ x 9,96€ + 41,49€/ vychádzajúc z hodnoty konania 2000,-€. V prípade úkonu zo dňa 4. 3. 2014 predloženie listiny, predložil advokát žalobkyne písomné prehlásenie o zbavení mlčanlivosti ošetrojúceho lekára, ktorý právny úkon súd posúdil v zmysle § 14 ods. 5 citovanej vyhlášky v spojitosti s § 14 ods. 8, ako pri úkone návrhu na opravu rozhodnutia, ktoré podanie nie je podaním vo veci samej, súd priznal odmenu 1/4 z odmeny 91,29 euro, ktoré predstavuje 22,82 euro. Odmena za 8 úkonov právnej pomoci 8 krát 91,29 rovná sa 730,32 euro. Celkom odmena advokáta za úkony právnej pomoci 753,14 euro. Advokát si účtoval hotové náklady formou režijného paušálu podľa § 15 a 16 ods. 3 citovanej vyhlášky ako jednu stotinu z výpočtového základu v rozhodnom čase. Výška výpočtového základu v roku 2013 činila 781 euro, z toho /100 je 7,81 eura a v roku 2014 804 euro z toho 1 stotina 8,04 eura. 2 krát 2 7,89 na euro rovná sa 15,62 euro a 7 krát 8,04 euro rovná sa 56,28 euro. Advokát je platcom dane z pridanej hodnoty, podľa § 18 ods. 3 citovanej vyhlášky mu prislúcha daň z pridanej hodnoty, tak z odmeny ako aj z hotových nákladov. Celkom odmena a hotové náklady predstavujú sumu 825,04 eura, potom výška dane z pridanej hodnoty 20 % zo sumy 825,04 euro či nich 165,01 euro.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal voči výroku, ktorým bolo návrhu žalobkyne vyhovené v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, prostredníctvom svojho právneho zástupcu a uviedol, že pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy na ktorú úhradu súd prvého stupňa zaviazal žalovaného túto považuje za neprimerane vysokú. Má za to, že v prejednávanej veci sú v zmysle ust. § 205 ods. 2 O.s.p. dané odvolacie dôvody, nakoľko v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav pretože nevykonal navrhnuté dôkazy a súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov i k nesprávnym skutkovým zisteniam. Odvolateľ ďalej vo svojom odvolaní poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa podanie svojho návrhu odôvodnila skutočnosťou, že konaním žalovaného došlo k zásahu do jej práva na súkromný a rodinný život, pričom jej mala byť spôsobená ujma spočívajúca v poškodení duševného zdravia a zároveň aj zhoršenie telesného zdravia. Žalovaný si je vedomý, že smrťou syna žalobkyňa utrpela vážnu citovú ujmu a v priebehu trestného konania ako aj v priebehu vyššie uvedeného konania viackrát prejavil úprimnú ľútosť. Žalobkyňa stratou syna utrpela šok a pociťuje smútok, avšak pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne, že konaním žalovaného utrpela ujmu spočívajúcu v poškodení duševného zdravia a zhoršenie telesného zdravia, ku ktorému malo dôjsť v priamej príčinnej súvislosti so stratou syna, túto ujmu žalobkyňa v konaní nepreukázala. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že zdravotný stav žalobkyne už pred tragickou nehodou pri ktorej nešťastne zahynul jej nebohý syn nebol priaznivý a trpela bolesťami kĺbov a chrbtice, o čom svedčia lekárske nálezy zo dňa 03.04.2009 a zo dňa 17.05.2010, ktoré žalobkyňa priložila k návrhu. Z týchto lekárskeho nálezy vyplýva, že zdravotný stav žalobkyne sa postupne zhoršoval už v období pred tragickou nehodou a teda postupné zhoršovanie zdravotného stavu nesúvisí s touto nehodou ale priamo s ochorením, na ktoré žalobkyňa trpí. Žalobkyňa tak nepreukázala existenciu príčinnej súvislosti medzi konaním žalovaného a zhoršením jej zdravotného stavu. Súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal dôkazy, ktoré právny zástupca žalovaného na pojednávaní dňa 04.04.2014 navrhol a to za účelom preukázania skutočnosti, ako strata blízkej osoby ovplyvnila zdravotný stav žalobkyne,

vzhľadom na jej choroby pred touto udalosťou. Z výpovede žalobkyne vyplýva, že po tragickej udalosti zmenila ošetrojúceho lekára, avšak dôvod tejto zmeny neuviedla. Ďalej odvolateľ poukázal na výšku nemajetkovej ujmy v sume 32.000 eur, ktorú súd žalobkyni priznal a ktorú považuje žalovaný za neprimeranú a zároveň poukázal na skutočnosť, že súd prvého stupňa sa pri rozhodovaní o výške tejto náhrady nezaoberal a neprihliadol na okolnosť, že v čase tragickej nehody nebohý syn žalobkyne nebol pripútaný bezpečnostným pásom, ktorý by mohol zabrániť rozsiahlym zraneniam, ktorým na mieste nehody podľahol. Nebohý syn žalobkyne v čase nehody porušil povinnosť uloženú mu Zákomom o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 8 Zák. č. 8/2009 Z.z.). V danom prípade bola žalobkyni poskytnutá určitá forma satisfakcie a to vo forme odsudzujúceho rozsudku, ktorým bol žalovaný uznaný vinným za prečin usmrtenia a bol mu uložený trest, na ktorého satisfakčnú úlohu je podľa názoru odporcu tiež potrebné prihliadať. Odporca má za to, že odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu prvého stupňa nie je dostatočné a presvedčivé, čím bola žalovanému ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa názoru žalovaného, súd by mal pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy ako jeden z určujúcich faktorov skúmať zavinenie neb. syna žalobkyne, vyhodnotiť a zohľadniť formu a mieru jeho zavinenia. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na právnu úpravu obsiahnutú v Občianskom zákonníku Českej republiky ktorých v ustanoveniach § 11 a 16 obsahuje rovnakú právnu úpravu ochrany osobnosti ako Občiansky zákonník a ktorý zároveň upravuje jednorazové odškodnenie za škodu spôsobenú usmrtením blízkej osoby pričom v zmysle tejto úpravy rodičovi pri strate dieťaťa prináleží odškodnenie v sume 240.000 Kč. Na základe uvedeného odporca žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalovaného zaslala písomné vyjadrenie žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu a žiadala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vec správny potvrdil a zároveň zaviazal žalovaného zaplatiť jej náhradu trov odvolacieho konania. Uviedla, že žalovaný nesprávne poukazuje na jej choroby spred dopravnej nehody, ktoré sú však všetky fyzikálneho charakteru, avšak ňou uvádzané zhoršenie zdravotného stavu a všetky diagnózy predložené jej ošetrojúcou lekárkou sú duševného charakteru, alebo majú pôvod a príčinu v zhoršení jej zdravia vyvolaného stratou blízkej osoby. V tejto súvislosti poukázala na správu o jej zdravotnom stave, ktorú ošetrojúca lekárka zaslala na výzvu súdu, na účely tohto konania. V súvislosti s duševnou ujmu na strany poukázala, že medzi ňou a jej nebohým synom bola úzka a hlboká citová väzba a vzájomná láska ako matky a syna, pričom obaja boli na sebe citovo závislí a citovo previazaní. Navyiac po rozvoze jej manželstva, boli na seba plne odkázaní aj po všetkých ostatných stránkach života. Ďalej žalobkyňa poukázala na dôkazy o početných športových úspechoch nebohého syna v spojení s jeho mimoriadnymi kladnými charakterovými vlastnosťami, zapojenie sa do Medzinárodného olympijského hnutia, do rôznych súťaží, vrátane literárnych atď. Uviedla, že taktiež kvôli jeho kladným charakterovým vlastnostiam, pozitívnemu náboju a vyžarovania osobnosti ten bol mimoriadne obľúbený aj vo svojom okolí a jeho okolie, okruh priateľov a známych na nebohého dodnes nezabudla, o čom boli ňou k žalobe a v priebehu prvostupňového konania predložené taktiež početné dôkazy. Napr. každoročný spomienkový futbalový turnaj na počesť nebohého, pálenie virtuálnych sviečok na spomienku nebohého atď. Ďalej žalobkyňa uviedla, že žalovaný vo svojom odvolaní tvrdí, že viackrát prejavil úprimnú ľútosť, ktorá skutočnosť sa však nezakladá na pravde, uviedla, že žalovaný okrem toho, že niekoľko dní po smrti nebohého jej napísal ospravedlňujúci list, neprejavil ľútosť žiadnou inou formou, keď navyše pred súdom prehlásil, že nepocituje potrebu nahradiť jej nemajetkovú ujmu v akejkoľvek výške. Je toho názoru, že súd prvého stupňa v dostatočnej miere zistil práve existenciu príčinnej súvislosti medzi konaním žalovaného a zhoršením zdravotného stavu žalobkyne, nakoľko má k dispozícii celú jej zdravotnú dokumentáciu od jej ošetrojúceho lekára, ktorého aj v plnej miere zbavila mlčanlivosti. Ďalej uviedla, že k zmene ošetrojúceho lekára došlo z toho dôvodu, že jej predchádzajúci ošetrojúci lekár zomrel.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 O.s.p.) pri závislosti jeho rozhodovania o trovách konania dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné, pretože rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je v napadnutej vyhovujúcej časti vecne správne a je potrebné ho v tomto rozsahu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp.zn. 5C/170/2013 je návrh žalobkyne, ktorým sa domáha od žalovaného zaplata sumy 50.000 eur titulom nemajetkovej ujmy.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správneho postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobkyni titulom nemajetkovej ujmy sumu 32.000 eur a závislý výrok o náhrade trov konania.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisu dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je v napadnutej vyhovujúcej časti nepreskúmateľný, nakoľko z jeho obsahu nemožno jednoznačne vyvodiť, akými úvahami sa súd prvého stupňa pri hodnotení dôkazov riadil, z ktorých dôkazov vychádzal, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie a to všetko v rámci zákonných predpokladov ust. § 11, § 13 Občianskeho zákonníka.

Odvolateľ odvolanie odôvodnil v podstate tým, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.), rozsudok v napadnutej časti vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.) a rozsudok v napadnutej časti je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. je daný, ak výsledok hodnotenia dôkazov súdom prvého stupňa nezodpovedá postupu vyplývajúcemu z ustanovenia § 132 O. s. p., pretože súd zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo súd nezohľadnil rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané a vyšli počas konania najavo, alebo v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo vyšli najavo inak, z hľadiska ich závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti a vierohodnosti je logický rozpor, alebo ktoré odporujú ustanoveniam § 122 až § 135 O. s. p. Odvolací dôvod v zmysle § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p. je daný, ak súd prvého stupňa posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistení skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu sice správne určenú, nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia môže nastať z dôvodu nedostatku jeho dôvodov. To znamená, že súd prvého stupňa sa nevysporiadal dostatočne s uplatnenými žalobnými dôvodmi, ako aj obranou protistrany, z rozhodnutia neboli rozpoznateľné jeho nosné dôvody, resp. tieto dôvody nemali oporu vo výsledkoch vykonaného konania. Dôkazy nestačí len vykonať, ale treba ich náležite aj vyhodnotiť, pričom súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, tzn. že závery, ku ktorým súd dospel musia byť pre adresáta prijateľné, racionálne, a v konečnom dôsledku aj spravodlivé a presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať kritériá uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p.. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), porovnaj napr. rozsudok Garcia Ruiz vz. Španielsko z 21.01.1999, tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a obsahovať dostatočné dôvody, na ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Geo Riadis vz. Grécko z 23.05.1997, Higgins vz. Francúzsko z 19.02.1998). Aj Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na takéto odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne, skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, tzn. s uplatňovaním nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu, a že takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok odvolacieho súdu (porovnaj uznesenie z 03.07.2003, sp. zn. IV.ÚS 115/2003). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23.06.2004, sp. zn. III.ÚS 209/2004 vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. VI. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka na takéto odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, tzn. s uplatnením nárokov a

obranou, proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky nastolené otázky účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný vec, príp. dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým sa znemožní účastníkovi konania realizácia procesných práv, ktorú mu O.s.p. priznáva, pričom odňatie možnosti konať pred súdom je relevantné vtedy, ak išlo o postup nesprávny (uvažované z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecnými záväznými právnymi predpismi) a ak sa postup súdu prejavil v priebehu konania, a tiež pri rozhodovaní.

Súd prvého stupňa v preskúmanej veci sa dôsledne neriadil vyššie citovaným ustanovením, keď v odôvodnení napadnutého rozhodnutia iba uvádza, ktoré dôkazy vykonal a ďalej rekapituluje skutkové prednesy účastníkov konania. Pokiaľ ide o závery súdu, z odôvodnenia jeho rozhodnutia nie je zjavné na základe čoho k nim došiel, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení jednotlivých dôkazov riadil a to najmä pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy pri ktorej je potrebné vychádzať z kritérií uvedených v ustanovení § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964-ucinnost-od-01.01.2016>>. Odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia je tak v celom svojom rozsahu len všeobecné, založené na úvahe súdu nemajúcu oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom jeho úvahy nevychádzajú z konkrétnych faktov a preto nie sú legitímne a právne akceptovateľné. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964-ucinnost-od-01.01.2016>> 40/1964 - Občiansky zákonník <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964>> má fyzická osoba právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahrňovať do určitej miery právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby tak bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Ust. § 13 <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964-ucinnost-od-01.01.2016>> Občianskeho zákonníka <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964-ucinnost-od-01.01.2016>> fyzickej osobe dotknutej v osobnostnej sfére dáva mimo iného právo požadovať z tohto dôvodu zodpovedajúce zadosťučinenie a to morálne prípadne i majetkové a to v primeranom rozsahu s prihliadnutím na závažnosť ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Určenie výšky zadosťučinenia v peniazoch sa preto v zmysle § 136 O.s.p. stáva predmetom voľného uváženia súdu. Súd pritom musí vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu a opierať sa o konkrétne a preskúmateľné hľadiská.

Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno naplňovať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Obč. zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom, ide o najbližších príbuzných, manžela, deti, rodičov (porovnaj napr. rozsudok NS ČR zo dňa 28.02.2005 sp. zn. 30 Cdo 1678/2004, ako aj rozhodnutia NS SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009 <<http://www.judikaty.info/document/nssr/18607>> a 1 Cdo 77/2009 <<http://www.judikaty.info/document/nssr/6565>>, 3 Cdo 228/2012 <<http://www.judikaty.info/document/nssr/10726>>). V prípade neoprávneného zásahu do týchto práv majú dotknuté osoby nárok v zmysle § 13 Obč. zákonníka v prvom rade domáhať sa zdržania neoprávnených zásahov, ďalej odstránenia následkov neoprávneného zásahu a poskytnutia primeraného zadosťučinenia. Návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia sleduje priznanie satisfakcie fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené so zreteľom na to, že zásah zvyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Satisfakcia prichádza do úvahy v prvom rade v podobe morálnej, napr. ospravedlnenie. Nárok na priznanie finančnej satisfakcie - náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prichádza do úvahy len vtedy, ak by sa morálna satisfakcia nezdala postačujúca. Pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vždy vychádzať - a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu.

Z obsahu spisu vyplýva, že Okresný súd Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp.zn. 2T/242/2012 rozsudkom zo dňa 28. 1. 2013 uznal žalovaného vinného zo spáchania prečinu, že dňa 26. septembra 2010 v čase okolo 05.20 hod v Maďarsku pri obci Vámoszabadi, na ceste číslo 14, v úseku 9 + 150 kilometrov, viedol v smere od mesta Győr, rýchlosťou vyššou, ako v danom úseku cesty najvyššou dovolenou, osobné motorové vozidlo značky Honda Accord evidenčného čísla: DS - 280DE, keď v dôsledku neprispôsobenia rýchlosti jazdy svojím schopnostiam a poveternostným podmienkam, dostal na mokrej vozovke šmyk, zišiel mimo cesty vpravo, kde narazil do odvodňovacieho jarku, v dôsledku vozidlo začalo rotovať a následne ľavým bokom narazilo do stromu. Spolujazdec obvineného N. L., sediaci v čase dopravnej nehody na pravom prednom sedadle utrpel zranenia, ktorým namieste podľahol. Žalovaný tým inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a taký čin spáchal závažnejším spôsobom konania, porušením dôležitej povinnosti uloženej mu zákonom. Tým spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona, za ktorý bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov, ktorý bol podmienčne odložený a určila sa skúšobná doba na 3 roky a žalobkyňa bola odkázaná so svojím nárokom, ako poškodená, na občianskoprávne konanie. Žalovaný proti odsudzujúcemu rozsudku sa neodvolal, naopak vzdal sa práva na odvolanie a rozsudok nadobudol právoplatnosť v deň vyhlásenia.

Odvolačný súd dospel k záveru, že na základe zisteného skutkového stavu a citovaných zákonných ustanovení správne súd prvého stupňa uzatvoril, že v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovaným došlo k zásahu do osobnostného práva žalobkyne tak, že bolo zasiahnuté do jej súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobkyne v citovej oblasti je nenapraviteľné. V dôsledku tragickej smrti syna žalobkyne následkom dopravnej nehody došlo k závažnej ujme, spočívajúcej v strate syna, čím je žalobkyňa do budúcnosti ochudobnená o rodinný život a táto spočíva aj v citovej strate, keď žalobkyňa smrťou syna stratila jeho lásku a radosť s ním prežívanú. Žalovaný svojím protiprávnym konaním spočívajúcim v nerešpektovaní zákona o pozemných komunikáciách zasiahol do osobnostných práv žalobkyne, a to do jej práva na súkromný a rodinný život. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pri neoprávnenom zásahu do súkromného a rodinného života je existencia závažnej ujmy, teda takej, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za značnú. V danom prípade došlo protiprávnym konaním žalovaného k nezvratnému a závažnému následku spočívajúcemu v smrti syna žalobkyne. Žalobkyňa prišla o možnosť zachovávať s ním sociálne a citové väzby, utrpela i citovú traumu. Citová, morálna a sociálna ujma žalobkyne bola v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného. Ide o tak závažný zásah do práva na ochranu jej osobnosti, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca, preto sú dané predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch.

zakony.judikaty.info

40/1964 - Občiansky zákonník <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964>>

Súd prvého stupňa však dôsledne nepristúpil k skúmaniu podmienok a kritérií pre priznanie konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, vychádzajúc zo závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy, ako aj okolnosti, za akých došlo k neoprávnenému zásahu. Vo svojom rozhodnutí síce uviedol rozhodujúce skutkové okolnosti, ktoré spočívali v tom, že smrť syna žalobkyňu hlboko zasiahla, keď v dôsledku straty dieťaťa stratila akúkoľvek nádej zažiť tú radosť, ktorú mala zo svojho syna, jeho prívetivosť, jeho pozornosť a po jeho smrti ostalo prázdno, ktoré sa snaží riešiť a nahrádzať prácou a preto dospel k záveru, že suma 32 000 euro je sumou primeranou, ktorá len relatívnym spôsobom môže zmierniť dopady tragickej udalosti, ktorá bola dôsledkom nedbanlivostného konania žalovaného a jedinou oporou pre ňu ostal manžel. Vo zvyšku uplatneného nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy súd žalobu zamietol, ako neodôvodnenú, vychádzajúc zo súdnej praxe pri určovaní náhrady nemajetkovej ujmy pri usmrtení osoby blízkej konaním z nedbanlivosti, avšak túto súdnu prax vo svojom rozhodnutí žiadnym spôsobom neuviedol a s touto prejednanou vecou nekomparoval. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na právnu úpravu pri odškodňovaní úmrtia v rámci inštitútu náhrady škody v ČR (podľa ktorého každému dieťaťu prináleží zákonný nárok na jednorázové odškodnenie 240.000,-Kč v prípade úmrtia rodiča), v spojení s ústavnoprávnou judikatúrou, keď je potrebné prihliadať predovšetkým na individuálne okolnosti prípadu a váženie kolízie práv sporových strán, ktoré sú rozdielne v každom jednotlivom prípade.

Kvantifikácia „odškodnenia“ nemajetkovej ujmy neznamená bezhraničnú neobmedzenosť. Primárne je preto potrebné vychádzať z individuálnych okolností prípadu a stretu práv žalujúcej a žalovanej strany, keďže priznané finančné plnenie by nemalo mať pre žalovanú stranu likvidačný charakter. Výška náhrady nemajetkovej ujmy zosobňuje hodnotu práva nemateriálnej povahy, týkajúceho sa

osobnej integrity človeka, vrátane ľudskej dôstojnosti. Spravodlivá voľná úvaha je výsledkom toho, aby žalobkyňa priznanú náhradu mohla oprávnene vnímať ako zadosťučinenie. Nie je však uvedenou úvahou, v rámci ktorej sa zníži uplatnená náhrada pod adekvátnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy, predstavujúcu dôstojné a zadosťučňujúce odškodnenie. V prípade poškodenia vecí sa náhrada škody priznáva adekvátne skutočnej ujme, bez stanoveného finančného limitu. Nadväzne na uvedené by hodnoty nemateriálnej povahy (život, zdravie, dôstojnosť) nemali požívať nižšiu ochranu. Za predpokladu naplnenia požiadavky proporcionality môže dôjsť ku skutočnému zmierneniu vznikutej ujmy zo strany škodcu (aké odškodnenie by požadoval on sám v prípade vymenených pozícií). Podľa Nálezu Ústavného súdu ČR 350/03 princíp proporcionality patrí medzi všeobecné právne zásady, ktoré sa v európskej právnej kultúre bezozvyšku uplatňujú. Porušením pravidla proporcionality môže tak dôjsť k zásahu do ústavou garantovaných práv a to práva na súdnu ochranu. Náhrada nemajetkovej ujmy nižšou sumou prichádza do úvahy pri zohľadnení kvalifikovaného spoluzavinenia poškodeného, ako aj v prípade inej intenzity a rozsahu zásahu do práv na ochranu osobnosti žalobkyne. Je preto dôležité, aby priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalovanému nemala likvidačný charakter a napĺňala princíp proporcionality ako súčasť práva na súdnu ochranu.

Určenie výšky peňažnej náhrady v prípade splnenia podmienok § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964-ucinnost-od-01.01.2016>> je predmetom voľnej úvahy súdu. Pri rozhodovaní o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné vychádzať z kritérií uvedených v ustanovení § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka <<http://zakony.judikaty.info/predpis/zakon-40/1964-ucinnost-od-01.01.2016>>, t.j. jednak zo závažnosti vznikutej ujmy a jednak z okolností, za ktorých došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti. Pri určení peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy potrebné prihliadať predovšetkým na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrteľného zranenia syna žalobkyne pri dopravnej nehode a dôsledky, ktoré táto tragická nehoda u nej vyvolala. Je potrebné zohľadniť aj to, že išlo o nedbanlivostný trestný čin žalovaného, jeho ďalšie správanie sa vo vzťahu k žalobkyňi a taktiež to, či pri zavinení dopravnej nehody sa nepodieľal aj samotný poškodený. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že je potrebné sa vysporiadať aj s námietkou žalovaného, že nebohý syn žalobkyne v čase nehody porušil povinnosť uloženú mu Zákonom o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 8 Zák. č. 8/2009 Z.z.) a ktorú skutočnosť by mal súd pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy ako jeden z určujúcich faktorov skúmať, vyhodnotiť a zohľadniť.

S poukazom na vyššie uvedené, potom odvolaciemu súdu neostávalo, len rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti s použitím § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušiť a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinnosťou súdu prvého stupňa takto bude v ďalšom konaní sa riadiť názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa § 226 O. s. p. viazaný, bez ďalšieho meškania vykonať prípadné potrebné doplnenie dokazovania, výsledky celého konania podľa § 132 O.s.p. náležite zhodnotiť a až potom rozhodnúť o veci, o trovách konania a podľa § 224 ods. 3 O.s.p. tiež o trovách tohto odvolacieho konania s tým, že akékoľvek nové rozhodnutie bude tiež potrebné vyhotoviť v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p..

Uvedené rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerov hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.